

Raadsnota

Raadsvergadering d.d.: 30 juni 2014

Agenda nr: 11

Onderwerp: Algemeen Belang Vaststelling Wet Markt en Overheid

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Op 1 juli 2012 is de Wet Markt en Overheid (WMenO) van kracht geworden. Deze wet geeft een aantal spelregels, die overheidsinstanties zoals gemeenten in acht moeten nemen als zij economische activiteiten uitvoeren. Daaronder wordt begrepen het aanbieden van goederen en diensten op de markt. De belangrijkste spelregel is dat de gemeente dergelijke activiteiten wel mag aanbieden, maar dan in beginsel aan de afnemer de integrale kostprijs in rekening moet brengen. Verder bevat de wet bepalingen over het gebruik van overheidsgegevens voor die activiteiten en over functiescheiding tussen uitvoerders en toezichthouders op die activiteiten. Voor overheidsbedrijven geldt dat de overheid deze bedrijven niet mag bevoordelen bijvoorbeeld door hen diensten of middelen ter beschikking te stellen onder de integrale kostprijs.

De wet maakt het wel mogelijk om af te wijken van de gedragsregels, maar dan dient dit wel te gebeuren op basis van een raadsbesluit, waarin bepaald is dat de daarin genoemde activiteiten verricht worden in het algemeen belang. Uit een inventarisatie is gebleken dat er door de gemeente een aantal economische activiteiten wordt uitgevoerd, waarbij niet de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht, terwijl het uit een oogpunt van algemeen belang wel wenselijk is dat deze activiteiten op die manier worden aangeboden.

Wij stellen uw raad voor de volgende economische activiteiten aan te wijzen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25 h vijfde en zesde lid van de Mededingingswet:

- in gebruik geven van, verhuur en exploitatie van sport en/of culturele accommodaties
- verhuur maatschappelijk vastgoed
- gemeentelijke begraafplaatsen
- verhuur vastgoed om kraken te voorkomen
- exploitatie parkeergarage
- beheer openbare ruimte bij evenementen

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

De wettelijke regeling is op 1 juli 2012 in werking getreden, maar geeft de gemeente twee jaar de tijd om bestaande activiteiten in overeenstemming te brengen met die regeling. De wet bevat een regeling voor door overheidsinstanties -zoals gemeenten- uitgevoerde economische activiteiten. Daaronder wordt begrepen het aanbieden van goederen en diensten op de markt. Echte overheidstaken vallen niet onder de wet en in het verlengde daarvan ook niet het uitvoeren van die taken ten behoeve van derden zoals buurgemeenten. Verder zijn integraal alle werkzaamheden uitgezonderd, die vallen onder het begrip Sociale Werkvoorziening. Een laatste uitzondering zijn die activiteiten, waarvan de gemeenteraad heeft bepaald, dat deze van algemeen belang zijn. Dit regelen wij met voorliggend raadsvoorstel.

De gemeente moet bij de uitvoering van economische activiteiten aan de volgende gedragsregels voldoen :

1. aan afnemers dient minstens de integrale kostprijs in rekening gebracht te worden;
2. als ten behoeve van die activiteiten gegevens worden gebruikt, die de gemeente op grond van haar publieke taak onder zich heeft, dient zij deze desgevraagd ook aan particuliere ondernemers ter beschikking te stellen;
3. indien de gemeente tegelijkertijd een activiteit uitvoert en daarop toezicht dient te houden mogen deze taken niet in één functie verenigd zijn.

3. Relatie met bestaand beleid

Met ingang van 1 juli 2014 treedt de Wet Markt en Overheid ook in werking voor bestaande economische activiteiten.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Uw raad heeft de mogelijkheid om vast te stellen dat economische activiteiten worden verricht in het algemeen belang. Hiermee kan worden voorkomen dat (bestaande) economische activiteiten die in het algemeen belang plaatsvinden per 1 juli 2014 in strijd zijn met de wet. Bij het vaststellen dat economische activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden moet in de motivering onder meer worden aangegeven dat er een afweging heeft plaatsgevonden tussen het algemeen belang en de belangen van mogelijke derden.

Voorstel

De volgende economische activiteiten vast te stellen als activiteiten, die plaatsvinden in het algemeen belang, als bedoeld in artikel 25 h, vijfde en zesde lid van de Mededingingswet:

1. in gebruik geven van, verhuur en exploitatie van sport en/of culturele accommodaties
2. verhuur maatschappelijk vastgoed
3. gemeentelijke begraafplaatsen
4. verhuur vastgoed om kraken te voorkomen
5. exploitatie parkeergarage
6. beheer openbare ruimte bij evenementen

Argumenten

Algemeen: Overtreding van de gedragsregels kan gevolgen hebben

Vanaf 1 juli 2014 moeten alle bestaande economische activiteiten -voor zover van toepassing- voldoen aan de gedragsregels van de WMenO. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) houdt toezicht op de naleving van de gedragsregels en kunnen zo nodig handhavend optreden. De wet negeren, brengt financiële risico's met zich mee. Een (potentiële) overtreding wordt formeel vastgesteld en de ACM kan een last onder dwangsom opleggen. Private ondernemers kunnen het besluit van de autoriteit vervolgens gebruiken om de betrokken overheidsorganisatie aansprakelijk te stellen voor geleden schade.

1. Het doorberekenen van de integrale kosten bij het in gebruik geven van, de verhuur en exploitatie van sport- en of culturele accommodaties brengt het voortbestaan van de sport- en culturele verenigingen in gevaar.

De door de gemeente opgerichte Exploitatiemaatschappij Polfermolen BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van sport- en recreatiecentrum de Polfermolen en sporthal de Bosdries. Beide complexen zijn in eigendom van de gemeente. Daarnaast exploiteert de exploitatiemaatschappij Polfermolen BV het Openluchtzwembad dat in eigendom is van een particulier. De Gemeentegrot die ook door de Exploitatiemaatschappij Polfermolen BV geëxploiteerd wordt, valt buiten de werking van dit raadsvoorstel.

Sport en cultuur hebben grote positieve maatschappelijke effecten. Zij dragen onder andere bij aan de sociale samenhang, gezondheid en participatie. De aanwezigheid van voldoende en geschikte accommodaties is nodig om deze thema's op een goede manier uit te voeren. De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft als ambitie het in standhouden van een goede sport- en culturele infrastructuur, het hanteren van een sociale verhuurprijs aan verenigingen past binnen deze doelstellingen van sport en cultuur. Indien in het tarief de integrale kosten volledig zouden worden doorberekend aan de diverse huurders dan leidt dit tot een veel hoger tarief. Een hoger tarief betekent waarschijnlijk een aanzienlijke vraaguitval van verenigingen, scholen en individuele gebruikers. Verenigingen spelen een belangrijke rol in de sociale basisinfrastructuur. Zij vormen een onmisbaar platform waar van oudsher een sterk beroep wordt gedaan op de eigen kracht van

burgers en de samenkracht van de kernen. Het wegvallen van verenigingen zou een onverantwoorde aanslag betekenen op de sociale basisinfrastructuur van onze gemeente.

In Valkenburg aan de Geul is momenteel nauwelijks of geen sprake van aanbod van sport- of culturele accommodaties door private partijen. Het is ook niet te verwachten dat dit in de nabije toekomst zal gebeuren. Wij zijn van mening dat het algemeen belang, in casu dat van de verenigingen, zwaarder weegt dan de eventuele belangen van en de nadelige gevolgen voor marktpartijen.

Het Sport en Recreatiecentrum de Polfermolen, sporthal de Bosdries en het Openluchtzwembad Koninckswinkel zijn accommodaties die een groot maatschappelijk belang dienen voor zowel de inwoners van de gemeente als wel de inwoners van omliggende gemeenten. Het is algemeen bekend dat de exploitaties van dergelijke accommodaties in de huidige opzet niet rendabel zijn, er zal te allen tijde een gemeentelijke bijdrage nodig zijn. Het doorberekenen van de integrale kosten zal een dusdanig fors prijsverhogend effect hebben op de tarieven voor verenigingen waardoor de vraag drastisch minder zal worden en daardoor de accommodaties onrendabel worden. Er is tot op heden dan ook geen interesse getoond van private ondernemers voor het exploiteren van dergelijke voorzieningen, zonder een substantiële, structurele bijdrage van de gemeente. Er is hier duidelijk sprake van een marktfalen. Kortom ook hier zou marktwerking afbreuk doen aan de maatschappelijke waarde van sport en cultuur wat rechtvaardigt dat door de gemeente de integrale kosten niet worden doorberekend.

2. Verhuur maatschappelijk vastgoed

Het gaat hierbij om de verhuur van accommodaties aan maatschappelijke-, culturele- en creatieve instellingen/ondernemers, stichtingen/verenigingen en dergelijke. Bijvoorbeeld het oude stadhuis wordt verhuurd aan het Museum Land van Valkenburg en het Openluchttheater aan de stichting Openluchttheater.

Het in rekening brengen van de volledige integrale kostprijs zal er toe leiden dat dergelijke organisaties hogere kosten krijgen en zo hun maatschappelijke, culturele, creatieve activiteiten door hun beperkte financiële armslag niet of niet volledig meer kunnen uitvoeren. Hoewel het streven enigszins gericht is om de gemaakte kosten door te rekenen in de huurprijzen, is dit echter lang niet altijd te realiseren. Private ondernemers bieden ook vastgoed aan, echter niet tegen tarieven die voor genoemde partijen acceptabel zijn. Het belang dat instellingen op het maatschappelijke, culturele en creatieve vlak voor de beleving van onze gemeente en de samenleving hebben weegt naar onze mening zwaarder dan het commerciële belang dat partijen op de vastgoedmarkt hebben bij een integrale kostendoorberekening door onze gemeente.

3. Exploitatie gemeentelijke begraafplaatsen

Het exploiteren van een begraafplaats is een economische activiteit die ook door private ondernemers wordt verricht. Gemeenten zijn wettelijk verplicht te voorzien in een gemeentelijke begraafplaats. De gemeentelijke begraafplaatsen worden bij de exploitatie geconfronteerd met lasten uit het verleden omdat er sprake is van een percentage eeuwighdurende of afgekochte graven die geen baten meer opleveren maar wel onderhoud vergen. Bij de begraafplaatsen die door private partijen worden geëxploiteerd doet dit verschijnsel zich niet voor. Hieruit bestaat dan ook het marktfalen. De afgelopen jaren is gewerkt aan het verbeteren van de kostendekkendheid van de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit heeft geresulteerd in een aanzienlijke verhoging van de tarieven. Van een volledige kostendekkendheid waarbij de integrale kosten volledig worden doorberekend is echter geen sprake omdat dit zou leiden tot een vanuit maatschappelijk oogpunt ongewenste tariefsverhoging. Het betaalbaar houden van de mogelijkheid tot begraven op de gemeentelijke begraafplaatsen wordt in het algemeen belang geacht. Dit belang weegt zwaarder dan de gemeente te houden aan het doorberekenen van de integrale kosten en de commerciële belangen van exploitanten van particuliere begraafplaatsen.

4. Verhuur vastgoed om kraken te voorkomen

Het kan voorkomen dat de gemeente panden in bezit heeft die leeg staan en nog geen nieuwe bestemming hebben. Om te voorkomen dat deze panden gekraakt worden, kan de gemeente voor anti-kraak verhuur kiezen. Het ontbreken van huurbescherming bij anti-kraak verhuur is op zichzelf al reden om niet de integrale kostprijs door te rekenen in de huur. Bovendien vergemakkelijkt dit de verhuur van deze panden hetgeen verloedering, inbraak en kraken tegen gaat.

5. Exploitatie parkeergarage

Het exploiteren van een parkeergarage is een economische activiteit, maar heeft voornamelijk het doel om een kwaliteitsimpuls te geven aan het parkeren in het centrum van Valkenburg. Het beoogde resultaat is een goed bereikbaar autovrij/autoluw centrum met een systeem van achteraf betalen. Het parkeertarief van de parkeergarage is niet gebaseerd op de integrale kostprijs van de garage maar op het tarief van het straatparkeren om het gebruik van de parkeergarage te bevorderen. Parkeren als geheel (straatparkeren en parkeergarage) kent een positieve exploitatie, waardoor er geen publieke middelen worden ingezet voor dit doel. Wij achten het belang van uniforme tarieven om te komen tot een evenwichtige parkeerdruk van zwaarwegender belang dan de belangen van particuliere exploitanten.

6. Beheer openbare ruimte bij evenementen

Beheer van de openbare ruimte is een van de kerntaken van de lokale overheid. Veel gemeentelijke activiteiten rondom evenementen hebben betrekking op het beheer van de openbare ruimte (denk aan afzetten, vegen, opruimen, etc). Het niet aanmerken als algemeen belang activiteit kan er toe leiden dat een schone openbare ruimte en het gevoel van veiligheid in het gedrang komen.

Op termijn kunnen mogelijk meer economische activiteiten voor algemeen belangvaststelling door de raad in aanmerking komen. Daarnaast kunnen er nieuwe economische activiteiten door de gemeente worden verricht die in aanmerking komen voor een algemeen belangvaststelling. Indien dit het geval is, zullen wij dit aan uw raad voorleggen.

5. Samenwerking

N.v.t.

6. Aanbestedingen

N.v.t.

7. Financiën

N.v.t.

8. Communicatie

Het raadsbesluit wordt bekendgemaakt in Heuvelland Actueel en op de gemeentelijke website aangezien tegen het raadsbesluit tot vaststelling van het algemeen belang bezwaar en beroep open staat.

9. Afwegingen en Advies

Wij stellen uw raad voor de volgende economische activiteiten aan te wijzen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25 h vijfde en zesde lid van de Mededingingswet:

- in gebruik geven van, verhuur en exploitatie van sport en/of culturele accommodaties
- verhuur maatschappelijk vastgoed
- gemeentelijke begraafplaatsen
- verhuur vastgoed om kraken te voorkomen
- exploitatie parkeergarage
- beheer openbare ruimte bij evenementen

10. Bijlagen

N.v.t.

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

Drs. M.J.A. Eurlings
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 17 juni 2014

Gelet op het bepaalde in artikel 25 h, vijfde en zesde lid van de Mededingingswet;

B e s l u i t :

De volgende economische activiteiten aan te wijzen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25 h vijfde en zesde lid van de Mededingingswet:

- in gebruik geven van, verhuur en exploitatie van sport en/of culturele accommodaties
- verhuur maatschappelijk vastgoed
- gemeentelijke begraafplaatsen
- verhuur vastgoed om kraken te voorkomen
- exploitatie parkeergarage
- beheer openbare ruimte bij evenementen

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 30 juni 2014.

De raad voornoemd,

A.M. Hoeberigs
griffier

Drs. M.J.A. Eurlings
voorzitter

Agenda nr.: 11
Registratie nr.: 140630.07